

Tématem této bakalářské práce je otázka absurdity a identity v *Hlavě XXII*, románu amerického autora Josepha Hellera z roku 1961. Děj této knihy se odehrává ke konci druhé světové války na malém italském ostrově Pianosa a vypráví příběh skupiny amerických vojáků vedené plukovníkem Cathcartem, který nikdy nedovolí žádnému z nich vrátit se domů poté, co dokončili určitý počet misí, což je v jiných oddílech vojákům dovoleno. Místo toho Cathcart vždy navýší požadovaný počet misí, takže všichni jeho muži musí pokračovat v bojích a nikdo se nedokáže dostat z války domů.

Plukovník Cathcart a ostatní velící důstojníci vytvářejí absurdní svět, kterému ostatní obyčejní vojáci musí čelit, aby zůstali naživu. Hlavním cílem této práce je analyzovat absurditu světa, ve kterém se román odehrává, a v závislosti na tom popsat krizi identity, kterou zažívají vojáci ve své snaze zůstat naživu i přesto, že jak jejich nepřátelé, tak jejich nadřízení jsou proti nim. Na základě této analýzy bude v závěru vyřčena hypotéza, do jaké míry se Heller inspiroval existencialismem a filosofií absurdity.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě základní části, na část teoretickou a část praktickou. Hlavním cílem teoretické části je definovat absurditu a identitu, dva základní pojmy práce. Protože vysvětlit tyto pojmy není snadné, práce využívá tří odlišných přístupů. První přístup je filosofický a definuje absurditu na základě knihy Alberta Camuse *Mýtus o Sisyfovi*. Identita je definována podle spisu *Bytí a čas* Martina Heideggera. Druhý přístup vysvětluje tyto dva již zmíněné pojmy v kontextu psychologie. Absurdita je definována podle eseje „Absurdní sebenaplnění“¹ Joela Feinberga a identita je popsána především pomocí vývojové psychologie, již reprezentuje dílo Erika Eriksona. Poslední přístup se zabývá tím, jak identitu a absurditu v literatuře definují literární teoretikové. Za účelem ukázat, jak vypadá absurdita v literárních dílech, využívá práce knihu *Absurdní divadlo*² Martina Esslina. V knize *Literární*

¹ Vlastní překlad

² Vlastní překlad

*teorie: Velice krátký úvod*³ ukazuje Jonathan Culler, jaké se nabízejí možnosti definovat identitu literární postavy.

Praktická část práce se soustředí na vývoj identity Johna Yossariana, kaplana Tappmana a doktora Daneeky především proto, abychom ukázali, jak každá ze zmíněných postav dokáže čelit absurdnímu světu, ve kterém se román odehrává. Byli vybráni právě tito tři hrdinové, protože všichni zažívají krizi identity, ale přesto každý z nich zcela jiným způsobem. Díky detailní analýze těchto tří postav a jejich vývoji je možné vyřknout hypotézu, zda byl Joseph Heller přímo ovlivněn filosofií existence a absurdity, nebo zda neexistuje žádné spojení mezi *Hlavou XXII* a tradicí filosofie existence a Camusových představ o absurditě.

³ Vlastní překlad